

LIKKUTEI TORAH • PARSHAS MASEI • MAAMAR 2

אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים...

Telles sont les étapes des enfants d'Israël

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

likuteitorah.com/fr/likutei-torah/masei/2/

1 אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים לצבאותם ביד משה ואהרן. להבין לשון אלה מסעי שהוא לשון רבים וכתוב אשר יצאו מארץ מצרים.

« Voici les voyages des enfants d'Israël, qui sortirent du pays d'Égypte selon leurs armées, sous la conduite de Moïse et d'Aaron. » Il faut comprendre la formulation « Voici les voyages », au pluriel, alors qu'il est écrit « qui sortirent du pays d'Égypte ».

והרי מארץ מצרים הוא רק יציאה ונסיעה ראשונה שנסעו מרעמסס לסוכות. גם להבין מהו ביד משה ואהרן, וגם שהרי קצת המסעות היו אחרי מות אהרן.

Mais [la sortie] du pays d'Égypte ne fut que la première sortie et le premier voyage, lorsqu'ils partirent de Ramsès pour Soukkot. Il faut aussi comprendre ce que signifie « sous la conduite de Moïse et d'Aaron » ; et, de plus, certains voyages eurent lieu après la mort d'Aaron.

2 וגם להבין כל ענין מ"ב מסעות ויסעו ויחנו ויהי בנסוע הארון ויאמר משה קומה ה' כו' וינסו משנאיך מפניך ובנוחה יאמר שובה ה' כו' ועיקר נסיעתם היה לבא לירדן יריחו.

Il faut également comprendre toute la question des quarante-deux étapes: « ils partirent », « ils campèrent » ; et: « Lorsque l'Arche partait, Moïse disait: "Lève-toi, Havaya", etc., "et que ceux qui Te haïssent fuient devant Toi" ; et lorsqu'elle se reposait, il disait: "Reviens, Havaya" », etc. Le but essentiel de leur voyage était d'arriver au Jourdain, près de Jéricho.

הנה המדבר שהלכו בו בניי [בני ישראל] נקי מדבר העמים וכתוב המוליך במדבר כו' נחש שרף ועקרב (דברים ח' ט"ו) שכל הקליפות מקבלים חיותם מן המדבר הנ"ל.

Or, le désert où marchaient les enfants d'Israël est appelé « le désert des nations », et il est écrit: « Lui qui t'a conduit dans le désert », etc., « où se trouvent le serpent, le serpent brûlant et le scorpion » (Deutéronome 8:15); car toutes les kelipot (écorces) reçoivent leur force vitale du désert mentionné plus haut.

והנה כנסיי [כנסת ישראל] נקי בשם רחל כדכתוב רחל מבכה על בניה וכתוב כרחל לפני גוזיה נאלמה כי כל הבהמות אינם נגוזים כ"א הרחלים. וגם שמניחה א"ע [את עצמו] ליגוז ואינה מבעטת.

Or, la Communauté d'Israël (Knesset Israël) est appelée du nom de Rachel, comme il est écrit: « Rachel pleure ses enfants », et il est écrit: « Comme une brebis (ra'hel) devant ceux qui la tondent, elle reste muette » ; car, parmi tous les animaux, seules les brebis sont tondues. De plus, elle se laisse tondre et ne donne pas de coups de pied.

3 והענין דהנה כתיב ומלכותו בכל משלה שאפילו החיצונים מקבלים חיותם מבחי' מלכות רק שכל חיותם אינו אלא מבחי' שערות.

L'explication est la suivante : il est écrit : «et Sa souveraineté domine sur tout» ; c'est-à-dire que même les forces extérieures (hitsonim) reçoivent leur force vitale du niveau de Mal'hout, mais toute leur force vitale ne provient que du niveau des cheveux.

וכמו למשל שהשערות הם בחי' חיצוניות ואינם ממהות ועצמות כנראה בחוש שאין שום הרגשת כאב מגזיזות וחתיכות השערות רק שיניקתם מעצמיות.

Ainsi, dans l'analogie, les cheveux relèvent de la dimension extérieure ('hitsoniyout) et ne participent pas de l'essence et de l'être, comme on le constate clairement : couper et tailler les cheveux ne provoque absolument aucune sensation de douleur ; pourtant, leur subsistance provient de l'essence.

4 וכן כל החיצונים אינם מקבלים חיותם מפנימיות מדת מלכותו ית' כ"א מבחי' שערות ואף גם זאת אינם אלא לאחר גזיזתן.

De même, toutes les forces extérieures ne reçoivent pas leur force vitale de la dimension intérieure de l'attribut de Sa Mal'hout, béni soit-Il, mais seulement du niveau des cheveux ; et cela encore, uniquement après qu'ils ont été coupés.

וזהו כרחל לפני גוזיזה נאלמה לפני גוזיזה דוקא נאלמה כמ"ש נאלמתי דומיה שבחי' הדבור שבעשרה מאמרות הוא בבחי' שתיקה ודומיה שאין מקבלים חיות מע"מ [מעשרה מאמרות] עצמם כ"א ע"י לבושים ושערות המסתירים על בחי' הדבור

C'est là [le sens de] « comme une brebis devant ceux qui la tondent, elle est muette » : c'est précisément « devant ceux qui la tondent » qu'elle est muette, comme il est écrit : « Je suis resté muet dans le silence. » Autrement dit, le niveau de la parole dans les Dix Paroles se trouve dans un état de silence et de mutisme, de sorte que [les forces extérieures] ne reçoivent pas leur force vitale des Dix Paroles elles-mêmes, mais uniquement par l'intermédiaire de vêtements et de cheveux qui dissimulent le niveau de la parole

(ועמ"ש מזה בד"ה והיה אור הלבנה גבי ענין מהרה ישמע כו' קול כלה ובביאור ע"פ והיה מספר בני [בני ישראל]).

(Et voyez ce qui est écrit à ce sujet dans le discours commençant par « Et la lumière de la lune sera », à propos de la question « Bientôt, on entendra », etc., « la voix de la fiancée », ainsi que dans l'explication du verset « Et le nombre des enfants d'Israël sera ».)

והנה כל המ"ב מסעות היו בכדי שינוסו משנאיו לבלתי יהיה להם שום יניקה כו' והיינו ע"י נסיעת בניי
[בני ישראל]

Or, les quarante-deux étapes avaient toutes pour but de faire fuir ceux qui Le haïssent, afin qu'ils ne puissent recevoir aucune nourriture, etc. ; cela s'accomplit par les déplacements des enfants d'Israël

דוקא בהיות שנבראו בצלמו ודמותו וכמ"ש נעשה אדם בצלמנו כדמותנו וירדו בדגת הים וכו' וכתוב
אדם אתם אתם קרוים אדם ולכן הכל תלוי במעשה בניי [בני ישראל].

précisément parce qu'ils furent créés à Son image et à Sa ressemblance, comme il est écrit : « Faisons l'homme à Notre image, selon Notre ressemblance, et qu'ils dominent sur les poissons de la mer », etc. ; et il est écrit : « Vous êtes adam (homme) » : « vous êtes appelés adam ». C'est pourquoi tout dépend des actes des enfants d'Israël.

5 והנה ענין צלמנו ודמותנו הוא בחי יחודא עילאה ויחודא תתאה [ויחודא תתאה] דמותנו הוא בחי יחודא
[תתאה] שהוא בחי דמות ומראה שנדמה ונראה לנו ארץ ושמים וכל הברואים בבחי יש ודבר.

À présent, le sens de « Notre image » et de « Notre ressemblance » est le niveau de l'unité supérieure (yi'houda ila'a) et de l'unité inférieure (yi'houda tata'a). « Notre ressemblance » désigne le niveau de l'unité inférieure, qui est celui d'une ressemblance et d'une apparence : la terre, le ciel et toutes les créatures nous semblent et nous apparaissent comme des êtres existants (yesh), comme des entités.

אבל באמת אני הוי' לא שניתי כתיב ואתה הוא עד שלא נברא העולם כו' וכולא קמיה כלא ממש

Mais, en vérité, il est écrit : « Moi, Havaya, Je n'ai pas changé » ; et : « Tu es Lui avant que le monde ne fût créé », etc. ; et tout, devant Lui, est réellement comme rien,

רק שנראה ונדמה העולם לעיני בשר ליש ודבר בפ"ע [בפני עצמו] ע"ד ועל דמות הכסא דמות כמראה
אדם.

si ce n'est que le monde apparaît et semble aux yeux de chair être un être existant (yesh), une entité en soi, à la manière de : « Et, au-dessus de la ressemblance du trône, une ressemblance ayant l'apparence d'un homme. »

6 ובצלמנו הוא בחי' יחודא עילאה כמו שהוא באמת כולא קמיה כלא חשיב וכמו שהוא קודם שנברא העולם כן גם עתה בלי שום שינוי כו' ועמ"ש מזה ע"פ ראשי המטות.

Et «à Notre image» désigne le niveau de l'unité supérieure (yi'houda ila'a), telle qu'elle est en vérité : «tout est considéré comme rien devant Lui». Et de même qu'Il est avant que le monde ait été créé, ainsi en est-il maintenant, sans le moindre changement, etc. Voyez aussi ce qui est écrit à ce sujet sur le verset «les chefs des tribus».

7 והנה כך עלה ברצונו ית' לברוא את האדם בבי' בחי' הנ"ל צלם ודמות כי אין מלך בלא עם עם דוקא

Or, telle fut Sa volonté, béni soit-Il : créer l'homme selon les deux niveaux mentionnés ci-dessus, l'image et la ressemblance ; car « il n'est pas de roi sans peuple », un peuple précisément.

ולכן יש בכח האדם להמשיך משני בחי' הנ"ל שהם סוכ"ע וממכ"ע [וממלא כל עלמין], ולכן היה כל מ"ב מסעות שהוא בכדי לצאת מבחינת מצרים בחינת מיצר וגבול ולהפכא

C'est pourquoi l'homme a le pouvoir de faire descendre des deux niveaux mentionnés ci-dessus, à savoir la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin) et la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin). C'est aussi pourquoi il y eut les quarante-deux étapes, qui avaient pour but de sortir du niveau de Mitsrayim (l'Égypte), le niveau du métsar (resserrement) et de la limite, et de transformer

מחשוכא לנהורא כל הז' מדות ופרטותיהן להיות לך הז' הגדולה וכו' לך דוקא עד לך הז' הממלכה שבחי' המלכות שהוא דבר הז' יהיה בהתגלות האור דע"מ [דעשרה מאמרות] ולא בבחינת נאלמה.

des ténèbres à la lumière, les sept attributs émotionnels (midot) et tous leurs détails, afin que [ce soit] « À Toi, Havaya, la grandeur », etc., « à Toi » précisément, jusqu'à « À Toi, Havaya, la royauté » : afin que le niveau de Mal'hout, qui est la parole de D.ieu, soit dans la révélation de la lumière des Dix Paroles, et non dans l'état de « muette ».

8 והנה לפי שכל מדה כלולה מששה לכן המסעות הם במספר מ"ב כמו שם אנא בכח גדולת כו'

Or, puisque chaque attribut comprend six aspects, les étapes sont donc au nombre de quarante-deux, comme le Nom « Ana BeKo'ach Gedulas » (« Par la puissance de la grandeur »), etc.,

שיש בו ז' פסוקים ובכל פסוק ששה תיבות והשם הנ"ל הוא בחי' עליה ממטה למעלה כמ"ש ובשתים יעופף כו'.

qui compte sept versets, avec six mots dans chaque verset ; et ce Nom correspond au niveau de l'élévation de bas en haut, comme il est écrit : « et de deux il volait », etc.

9 וכל המסעות היו ע"י משה ואהרן דוקא כי משה הוא בחי' יחוי"ע [יחודא עילאה] לכן נק' משה מלשון

Et tous les voyages se faisaient précisément par l'intermédiaire de Moché et d'Aaron. Car Moché est le niveau de l'unité supérieure (yi'houda ila'a) ; c'est pourquoi il est appelé Moché, d'après l'expression...

כי מן המים משיתהו, דלכאורה היה צריך לקרותו משוי בלשון עבר ומהו משה לשון הוה

« Car je l'ai tiré de l'eau. » À première vue, il aurait dû être appelé Machouï [« tiré »], au passé. Que signifie donc Moché [« qui tire »], au présent ?

אלא שהוא מרמז על יחוי"ע [יחודא עילאה] שתמיד נמשך ונדלה הארה והמשכה מבחינת אור א"ס ב"ה להיות ממכ"ע [ממלא כל עלמין] וסוכ"ע כמ"ש דלה דלה לנו והארה הנ"ל אינו

Mais ce nom fait allusion à l'unité supérieure : une lumière et un flux sont constamment attirés et puisés du niveau de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, afin de devenir [la lumière qui] remplit tous les mondes (memalé kol almin) et [la lumière qui] entoure tous les mondes (sovev kol almin), comme il est écrit : « Il a bien puisé [de l'eau] pour nous. » Et cette lumière n'est pas...

אלא כטפה מים אוקינוס ולזאת כל עלמין בטלים ונכללין בעצמותו ית' וכלא ממש חשיב לגביה.

plus qu'une goutte des eaux de l'océan ; c'est pourquoi tous les mondes sont annulés et inclus dans Son essence, béni soit-Il, et sont considérés comme n'étant absolument rien par rapport à Lui.

10 וכמו למשל הטיפה שהיא עגולה כמ"כ [כמו כן] הארה הנ"ל מקפת וסובבת כל עלמין מכל צד כמ"ש

Et, comme dans l'analogie de la goutte, qui est ronde, de même cette irradiation entoure et enveloppe tous les mondes de tous côtés, comme il est écrit,

הנה מקום אתי הוא מקומו של עולם וכי רק שלעיני בשר נראה ונדמה העולם ליש ודבר.

« Voici, il y a un lieu auprès de Moi » : Il est le lieu du monde, etc. ; seulement, aux yeux de chair, le monde apparaît et semble être quelque chose d'existant (yesh), une entité.

11 וזהו דלה דלה לנו לנו דוקא וכו'. וזהו בחי' יחוי"ע [יחודא עילאה] שבפ' שמע ישראל שיש בו ג"כ שית

תיבין שע"י התבוננות יחודא עילאה הנ"ל יעלה ויגיע לבחי' ואהבת ככל לבכך בשני יצריך

Et telle est [la signification de] «il a bien puisé [de l'eau] pour nous»: «pour nous» précisément, etc. Tel est le niveau de l'unité supérieure (yi'houda ila'a) dans le passage «Écoute, Israël», qui compte lui aussi six mots; car, par la contemplation de l'unité supérieure mentionnée plus haut, on s'élèvera et on parviendra au niveau de «Tu aimeras de tout ton cœur»: avec tes deux penchants,

דהיינו לאתהפכא כל המדות לה' לבדו ואהבת את הוי' אלקיך אהבה הוא מלשון אבה שהוא בחי' רעותא דליבא שיהיה חפצנו ורצוננו שיהיה הוי' אלקיך בבחי' גילוי ועמך לא חפצתי כו':

c'est-à-dire transformer tous les attributs émotionnels pour qu'ils soient tournés vers D.ieu seul. «Et tu aimeras Havaya, ton D.ieu»: ahava (amour) vient du terme ava (désirer), qui désigne le désir du cœur (reouta deliba): que notre désir et notre volonté soient que Havaya soit «ton D.ieu» de manière révélée, et «je ne désire rien en dehors de Toi», etc.

12 ב והנה במדת אהבה וחסד בה נכלל ג"כ מדת הגבורה ויראה יראת חטא שירא לנפשו שלא ליפרד

מיחודו ואחדותו ע"י שום חטא ועון ואפילו איסור קל של דבריהם

2. Or, dans l'attribut de l'amour et du 'Hessed (bonté) est également inclus l'attribut de Guevoura (retenue) et la crainte, la crainte du péché : il redoute pour son âme qu'elle ne soit séparée de Son unité et de Son unicité par quelque péché ou faute que ce soit, même par une interdiction mineure énoncée par les Sages,

כי עונותיכם מבדילים כו' (ועמ"ש מענין יראת חטא סד"ה וידבר משה אל ראשי המטות הנ"ל ומ"ש סד"ה ויקח קרח גבי תכלת).

car « vos fautes séparent », etc. (Voyez aussi ce qui est écrit au sujet de la crainte du péché à la fin du discours commençant par « Et Moché parla aux chefs des tribus », mentionné plus haut, ainsi que ce qui est écrit à la fin du discours commençant par « Et Kora'h prit », à propos du tekhelet.)

וגם כלול בה מדת הרחמים שע"י התבוננות הנ"ל מעורר ג"כ רחמים רבים על ניצוץ אלקות המחיה את נפשו איך שירדה מטה מטה מאיגרא רמה כו'

La compassion est également incluse en elle : par la contemplation mentionnée plus haut, il éveille aussi une grande compassion pour l'étincelle de divinité qui donne vie à son âme, en considérant combien elle est descendue toujours plus bas, « d'un toit élevé », etc.,

כי יעקב חבל נחלתו וישראל עלו במחשבה וירדה להתלבש בגוף ונפש החיונית לדאוג ולחשוב בכל עיני הגוף פרנסה ותאוות.

car « Yaakov est la part de Son héritage » et « Israël s'éleva dans [la pensée de D.ieu] » ; elle est descendue pour être revêtue dans un corps et une âme vitale, afin de se soucier de toutes les affaires du corps et d'y penser : le gagne-pain et les désirs.

13 וכנראה בחוש שכאשר יישן האדם אין לו שום דאגה וכי ובהתעורר משינתו יתעוררו כל הדאגות כו'.

Comme on le constate clairement : lorsqu'une personne dort, elle n'a absolument aucun souci, etc. ; lorsqu'elle se réveille, tous ses soucis se réveillent, etc.

והוא ג"כ בחינת כרחל לפני גוזזיה כו' שבחינת הנשמה אינה מתלבשת בגוף כ"א הארה מועטת בבחינת שערות

Cela aussi relève de l'aspect de « comme une brebis devant ceux qui la tondent », etc. : car l'âme [elle-même] n'est pas revêtue dans le corps ; seule une faible lueur l'est, à la manière des cheveux.

והוא כרחל לפני גוזזיה שעל ידי שמאירה בגוף על ידי זה הגוף חושב ומעמיק בענינים גשמיים והרי זהו בחינת גוזזיה.

Et cela correspond à « comme une brebis devant ceux qui la tondent » : puisqu'elle illumine le corps, le corps pense et approfondit des sujets matériels ; voilà l'aspect de « ceux qui la tondent ».

14 ואי לזאת הרחמנות גדלה מאד על ניצוץ אלקות. וזהו שאנו מבקשים ברחמיך הרבים רחם עלינו ברחמיך דייקא

C'est pourquoi la compassion pour l'étincelle de divinité est très grande. Et c'est pour cela que nous demandons : « Dans Ta grande compassion, prends-nous en compassion » ; « dans Ta compassion » précisément,

כי אנו אין לנו השגה ותפיסא ביה כי לית מחשבה תפיסא ביה לכן אין אנו משיגים גודל הרחמנות.

car nous n'avons ni compréhension ni prise sur Lui, puisque « aucune pensée ne peut Le saisir » ; nous ne comprenons donc pas à quel point cette compassion est grande.

אבל הוא יתברך שהוא המדע והוא היודע מהותו ועצמותו ויקר תפארת גדולתו אשר כולא קמיה כלא לכן רחם עלינו ולכן מבחינת תפארת שלמעלה נמשך הרחמים כו'.

Mais Lui, béni soit-Il, qui est la connaissance et le connaissant de Son propre être et de Son essence, ainsi que de «la précieuse splendeur de Sa grandeur», devant laquelle tout est comme rien : c'est pourquoi «prends-nous en compassion». Et c'est pourquoi la compassion est attirée du niveau de Tiferet d'en haut, etc.

15 וכי' [וכל זה] בקריאת שמע שמתבונן ביחודא עילאה בשכלו והשגתו. אך כל היום שאחר התפלה שאין לו עוד התבוננות הנ"ל וא"א להתפלל כל היום כמאמר רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] הלואי שיתפלל אדם כל היום.

Tout cela concerne la récitation du Chéma, lorsque l'on médite sur l'unité supérieure (yi'houda ila'a) avec son intellect et sa compréhension. Mais [durant] toute la journée qui suit la prière, lorsqu'on n'a plus cette méditation, et qu'il est impossible de prier toute la journée, comme l'ont dit nos Sages de mémoire bénie : «Si seulement une personne pouvait prier toute la journée!»

ולכן צ"ל בחי' נצחון שהוא בחינת אהבה מסותרת שבכל נפש מישראל בתולדתו כי יעקב חבל נחלתו חלק הוי' עמו ולזאת יש להם אהבה רבה בטבעם ולכן נקי עם קשה עורף.

Il faut donc le niveau de victoire (nitsa'hon), qui est celui de l'amour caché présent dès la naissance dans l'âme de chaque Juif ; car «Yaakov est la part de Son héritage», «Havaya a pour part Son peuple». C'est pourquoi ils ont naturellement un grand amour, et sont donc appelés «un peuple à la nuque raide».

16 ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] ג' עזים הן ישראל באומות וכו' שהם בטבעם עזים וחזקים במדת הניצוח לאהבה את ה' באהבה רבה אף בלי שום התבוננות והוא

C'est pourquoi nos Sages, de mémoire bénie, ont dit : « Trois sont hardis : Israël parmi les nations », etc. ; car, par nature, ils sont hardis et forts dans l'attribut de victoire, pour aimer D.ieu d'un grand amour, même sans aucune contemplation. Et c'est

כמו למשל הלכה פסוקה שכך הוא הדין בלי שום טעם וסברא (וזהו ג"כ פי' הלואי שיתפלל אדם כל היום).

comme, par exemple, une halakha tranchée : telle est la loi, sans aucune raison ni argument. (Et c'est aussi le sens de : « Si seulement une personne pria toute la journée. »

כי בחיי הנצח זהו ההסכם שנשאר מהתבוננות שבשעת התפלה, ועמ"ש ע"פ ועשית ציץ בענין פי' מצח אהרן כו' הוא ההסכם כו' ומצח ונצח הוא בחינה א' כמ"ש במ"א בענין וגם נצח ישראל לא ישקר (כו')

Car le niveau de Netsa'h (victoire) est la résolution qui demeure de la contemplation pendant la prière. Voyez aussi ce qui est écrit sur le verset « Tu feras une plaque frontale », à propos du sens de « le front d'Aaron », etc. : il s'agit de la résolution, etc. ; metsa'h (front) et Netsa'h sont un seul et même niveau, comme cela est expliqué ailleurs à propos de « Et aussi, la Victoire d'Israël ne mentira pas », etc.)

ובחינה זהו הראה הקב"ה ליעקב אבינו שיהיו דורות אחרונים שלא יהיה להם אהבה ע"י התבוננות וכו' מהיות שכלם קטן מהכיל התבוננות הנ"ל בהרחבה רק שיהיה להם מדת הניצוח כנ"ל. וזהו ויאבק איש עמו כו' בכף ירכו.

Et c'est ce niveau que le Saint béni soit-Il montra à notre père Yaakov : il y aurait des générations ultérieures qui n'auraient pas d'amour fondé sur la contemplation, etc., car leur intelligence serait trop limitée pour contenir largement cette contemplation ; mais elles posséderaient l'attribut de victoire, comme indiqué plus haut. Et c'est [le sens de] : « Un homme luttait avec lui », etc., « au creux de sa cuisse ».

17 והודאה הוא ענין שמודה על האמת שכן הוא אף אם הוא אינו משיג בשכלו כמו שאנו אומרים מודים אנחנו לך שאתה הוי' אלקינו כו'.

La reconnaissance (hoda'a) consiste à reconnaître la vérité, à admettre que c'est ainsi, même si l'on ne le comprend pas par son intellect, comme nous le disons : « Nous Te reconnaissons, car Tu es Havaya notre Dieu », etc.

כלומר הגם שאין אנו משיגים כו' אעפ"כ [אף על פי כן] מודים אנחנו לך שאתה הוי' אלקינו כו' כי יש חילוק בין ברכה להודאה לשון ברכה הוא בחיי המשכה מהעלם אל הגילוי מלשון בריכה כו'.

Autrement dit, bien que nous ne comprenions pas, etc., néanmoins, « nous Te reconnaissons, car Tu es Havaya notre Dieu », etc. Car il existe une différence entre la bénédiction (berakha) et la reconnaissance : le terme berakha désigne le fait d'attirer du caché vers le révélé, et se rattache au mot berikha, etc.

והודאה אינו בבחי' השגה וטעם ודעת רק שהוא מודה כנ"ל (ועמ"ש מזה ע"פ ציון במשפט תפדה ובפ' עקב גבי בהמ"ז [ברכת המזון] נודה לך כו' ובפ' במדבר בד"ה והיה מספר בניי [בני ישראל] גבי ונקבצו בניי [בני ישראל] ובני יהודה כו')

Mais la reconnaissance ne relève pas de la compréhension, du raisonnement ni de la connaissance ; il s'agit seulement de reconnaître, comme indiqué plus haut. (Voir aussi ce qui est écrit à ce sujet sur le verset « Sion sera rachetée par le droit », dans la paracha Eikev, à propos de la bénédiction après le repas, « Nous Te rendons grâce », etc., ainsi que dans la paracha Bamidbar, dans le discours commençant par « Et le nombre des enfants d'Israël sera », à propos de « Les enfants d'Israël et les enfants de Yehouda se rassembleront », etc.)

ויסוד הוא בחי' התקשרות שמקשר דעתו בחוץ ואומץ ועומק הדעת ויש בחי' זו בכל מדה הן באהבה הן ביראה כו' והוא בחי' כי כל בשמים כנ"ל:

Et Yessod (fondement) est le niveau de l'attachement : l'homme lie son esprit avec force, fermeté et profondeur de connaissance. Ce niveau se trouve dans chaque attribut, aussi bien dans l'amour que dans la crainte, etc. C'est le niveau de « car tout ce qui est dans les cieux », comme indiqué plus haut.

18 והנה כמו כן צ"ל בבחי' יראה כל הבחי' הנ"ל והיינו ג"כ ע"י התבוננות ביחודו ואחדותו כנ"ל יקבל עליו עול מלכות שמים באהבה ורצון ולא יהיה העול עליו למשא כמ"ש לאהבה את ה' אלקיך כי הוא חיך.

Or, de même, tous les niveaux mentionnés précédemment doivent aussi se retrouver dans le niveau de la crainte. C'est-à-dire que, par la contemplation de Son unité et de Son unicité, comme indiqué précédemment, il acceptera sur lui le joug de la royauté des Cieux avec amour et bonne volonté, et que ce joug ne sera pas pour lui un fardeau, comme il est écrit : « d'aimer Havaya, ton D.ieu, car Il est ta vie. »

אלקיך הוא בחי' יראה קבלת עומ"ש [עול מלכות שמים] שום תשים עליך מלך כי הוא חיך. כמ"ש יראת ה' לחיים.

« Ton D.ieu » (Elokecha) désigne le niveau de la crainte, l'acceptation du joug de la royauté des Cieux : « tu établiras assurément un roi au-dessus de toi » ; « car Il est ta vie », comme il est écrit : « La crainte de Havaya mène à la vie. »

כי כל חיות העולמות הוא מבחינת מלכות כמ"ש מלכותך מלכות כל עולמים כי אין מלך בלא עם ולזאת יקבלו עומ"ש [עול מלכות שמים] באהבה כמאמר וכולם מקבלים עליהם עול מלכות שמים ונותנים באהבה כו' ועיין בתד"א [בתנא דבי אליהו] פרק י"ח.

Car toute la force vitale des mondes provient du niveau de Mal'hout (souveraineté), comme il est écrit : « Ta royauté est une royauté sur tous les mondes » ; en effet, « il n'est pas de roi sans peuple ». C'est pourquoi ils accepteront le joug de la royauté des Cieux avec amour, comme le dit la prière : « Et tous acceptent sur eux le joug de la royauté des Cieux et donnent avec amour », etc. Voir aussi Tanna DeBei Eliyahu, chapitre 18.

19 והוא בחי' חסד שבגבורה וכן לא יבעט ביסורים כי מלך במשפט יעמיד ארץ. ועי' התבוננות הנ"ל תפול עליו אימה ופחד בחי' יראה כו'

Et c'est le niveau de 'Hessed au sein de Guevoura. De même, il ne se révoltera pas contre les souffrances, car « un roi affermit le pays par la justice ». Et, par la méditation mentionnée précédemment, la crainte et l'effroi tomberont sur lui, relevant de la crainte révérencielle, etc. ;

ונכלל בה גי' מדת הרחמנות על נפשו כשרואה שאין מתפעל מכל התבוננות הנ"ל ואין פחד אלקים לנגד עיניו ונמשל כבהמות נדמו. אי לזאת יעורר ר"ר [רחמים רבים] על נפשו ויבקש רחמים בתפלתו שיהיה גילוי אלקותו ית'.

et elle comprend également l'attribut de compassion envers sa propre âme, lorsqu'il voit que toute la méditation mentionnée précédemment ne le touche pas, qu'« il n'y a pas de crainte de D.ieu devant ses yeux » et qu'il « est semblable aux bêtes, il est comme elles ». Dès lors, il éveillera une grande compassion envers son âme et implorera la compassion dans sa prière, afin que se révèle la divinité de D.ieu, béni soit-Il.

20 וזהו ברוך אתה הוי' שיהי' [שיהיה] בבחי' התגלות ולא בבחי' הסתר. וזהו שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] אל יעשה אדם תפלתו קבע אלא רחמים ותחנונים לפני המקום.

Et tel est [le sens de] « Béni sois-Tu, Havaya » : qu'Il soit dans un état de révélation et non dans un état de dissimulation. C'est aussi ce qu'ont dit nos Sages, de mémoire bénie : « Qu'un homme ne fasse pas de sa prière une obligation fixe, mais une demande de compassion et une supplication devant le Makom (l'Omniprésent). »

מקום הוא בחי' יחודא [יחודא עילאה] הוא מקומו של עולם שיבקש רחמים שיהיה בחי' זו בגילוי דהיינו שיהיה התגלות אלקות כו'.

Makom (Lieu) désigne le niveau de l'unité supérieure (yi'houda ila'a): « Il est le lieu du monde. » [Cela signifie] qu'il doit demander la compassion afin que ce niveau soit révélé, c'est-à-dire qu'il y ait une révélation de la divinité, etc.

וכן כל פרטי המדות כלולים ג"כ במדת הגבורה כנ"ל וכן כל ז' מדות ופרטיותיהן יהפך לה' לבדו ליכלל וליבטל ביחודו ואחדותו יתברך. וזהו בחינת מ"ב מסעות ששה פעמים ז' הם מ"ב:

De même, tous les détails des attributs sont eux aussi inclus dans l'attribut de Guevoura (retenue), comme indiqué plus haut. De même encore, il doit tourner vers D.ieu seul les sept attributs et tous leurs détails, afin qu'ils soient inclus et annulés dans Son unité et Son unicité, béni soit-Il. Tel est le niveau des quarante-deux étapes : six fois sept font quarante-deux.

21 ג והנה ממעלה למטה הם מ"ט כמו בספירת העומר שממשיכים מקיפים מלמעלה למטה לכל הז' מדות עליונות היום יום כו'

3. Or, de haut en bas, ils sont au nombre de quarante-neuf, comme lors du compte du Omer, où l'on fait descendre des lumières enveloppantes (makifim), de haut en bas, dans les sept attributs supérieurs, « Aujourd'hui, c'est le [nième] jour », etc.,

כל פרטיות דהיינו גם בחי' מלכות שבכל מדה לך ה' הממלכה בחי' יש וגילוי כמ"ש להנחיל אוהבי יש. avec tous leurs détails, c'est-à-dire aussi le niveau de Mal'hout dans chaque attribut : « À Toi, Havaya, appartient la royauté », le niveau de yesh (existence) et de révélation, comme il est écrit : « afin de donner en héritage à ceux qui M'aiment le yesh (la substance). »

משא"כ המסעות שהם ממטה למעלה אינם כ"א ששה לבד בכל מדה כי צריך להיות בחי' אין ולא בחי' יש להרגיש מדותיו

En revanche, les étapes, qui vont de bas en haut, ne sont que six dans chaque attribut ; car il faut le niveau de l'ayin (néant), et non celui du yesh, [qui consiste] à ressentir ses propres attributs,

כמו שאמר ר"י [רבינו יצחק] בן זכאי ואיני יודע באיזה כו' והיינו לפי שלא ידע ולא הרגיש בחי' אהבה ויראה שלו וכו'.

comme l'a dit Rabban Yo'hanan ben Zakkaï : « et je ne sais par lequel [chemin] », etc. ; c'est-à-dire qu'il ne connaissait ni ne ressentait son propre amour et sa propre crainte, etc.

22 והנה למסעות הנ"ל היה צריך ג"כ לבח"י אהרן כי אהרן אותיות נראה שהוא בח"י גילוי מן ההעלם והוא

בח"י אהרן כמ"ש ובהעלות אהרן את הנרות ולא נאמר ובהדליק אהרן את הנרות

Or, pour les voyages mentionnés plus haut, il fallait également le niveau d'Aharon. En effet, les lettres de Aharon forment nir'eh (« est vu »), qui désigne la révélation à partir du caché ; telle est la qualité d'Aharon, comme il est écrit : « Quand Aharon élève les lampes », et non : « Quand Aharon allume les lampes ».

כי הנרות הם נשמות ישראל כמ"ש נר הוי" נשמת אדם ואהרן הוא המעלה את הנרות אל מול פני

המנורה פי' שהעלה אותם שיהיה בהם גילוי בח"י נר הוי" נשמת אדם

Car les lampes sont les âmes d'Israël, comme il est écrit : « La lampe de Havaya est l'âme de l'homme » ; et Aharon est celui qui élève les lampes « vers la face de la menorah », c'est-à-dire qu'il les élevait afin que se révèle en elles le niveau de « la lampe de Havaya est l'âme de l'homme ».

(וזהו בח"י שושבינא דמטרוניתא ולכן נק' כל המסעות ע"ש אהרן שהוא אחד משבעה רועים המפרנסים

לנשמות ישראל וגם הכה"ג [הכהן גדול] אשר מבניו יש בו בחינה זו כו' שנק' שודמ"ט [שושבינא דמטרוניתא]

ועמ"ש בפ' מקץ בד"ה ענין חנוכה ובפ' בהעלותך ע"פ בהעלותך את הנרות).

(C'est là le niveau du « compagnon de la Reine » (chouchvina de-matronita) ; c'est pourquoi tous les voyages sont désignés par le nom d'Aharon, qui est l'un des sept bergers qui nourrissent les âmes d'Israël. Le Kohen Gadol (Grand Prêtre), lui aussi, parmi ses descendants, possède cette qualité, etc., et est appelé « compagnon de la Reine ». Voir également ce qui est écrit dans la paracha de Mikets, dans le discours intitulé « Le sens de 'Hanouka », et dans la paracha de Beha'alotekha, sur le verset « Quand tu élèveras les lampes ».)

והנה כל מ"ב מסעות הם בח"י רצוא ממטה למעלה. וזהו ענין ק"ש [קריאת שמע] אשר בפ' שמע יש שם מ"ב

תיבין מואהבת עד ובשעריך וכמ"ש מזה בד"ה והנה מנורת זהב.

Or, les quarante-deux voyages relèvent tous du ratso (élan) de bas en haut. C'est là le sens de la récitation du Chema : dans le passage de Chema figurent quarante-deux mots, de « Tu aimeras » jusqu'à « et sur tes portes », comme cela est expliqué dans le discours intitulé « Et voici une menorah d'or ».

ואח"כ ויחנו בחי' שוב והוא בחי' ש"ע [שמונה עשרה] שאחר ק"ש [קריאת שמע] שאומרים ברוך אתה הוי' ברוך הוא מלשון בריכה שיוברך ויומשך להיות בבחי' גילוי בחי' אתה שהוא לנוכח. וזהו ובנוחה יאמר שובה כו'.

Puis, « et ils campèrent » : c'est le niveau du chov (retour) ; il correspond à la Amida, après la récitation du Chema, où l'on dit : « Béni sois-Tu, Havaya. » Baroukh (« béni ») vient du terme berikha : que cela soit béni et attiré vers le bas, afin de parvenir à l'état de révélation du niveau de « Tu », qui s'adresse directement à quelqu'un. C'est là le sens de : « Et quand elle reposait, il disait : "Reviens..." », etc.

23 והנה עיקר ותכלית נסיעתן היה לצאת מבחי' מצרים בחי' מיצר וגבול שאפי' [שאפילו] ג"ע [גן עדן] העליון הוא בחי' גבול ומיצר בחי' השגה כו'.

Or, le point essentiel et le but de leur voyage étaient de sortir du niveau de Mitsrayim (l'Égypte), le niveau de métsar (étroitesse) et de limitation ; car même le Gan Eden supérieur est un niveau de limitation et d'étroitesse, le niveau de la compréhension, etc.

ולכן כל המ"ב מסעות נק' הכל אשר יצאו מארץ מצרים והיינו עד חנייתם בירדן יריחו. יריחו הוא בחי' ריח.

C'est pourquoi les quarante-deux voyages sont tous désignés comme ceux « qui sortirent du pays d'Égypte », c'est-à-dire jusqu'à leur campement au Jourdain, près de Jéricho. Jéricho est le niveau de réa'h (odeur).

והנה בחי' ריח הוא בחי' הארה מועטת מעצמיות הדבר כמ"ש וריח אפך כתפוחים שהריח אינו ממהות התפוח עצמו.

Or, le niveau de l'odeur est un faible rayonnement provenant de l'essence de la chose, comme il est écrit : « et l'odeur de ton souffle est comme celle des pommes » ; car l'odeur n'est pas de la substance même de la pomme.

והנה כתיב וירח את ריח בגדיו ויברכהו ויתן לך האלקים מטל השמים כו'. וכן בזהר בלק (קפ"ו ע"א) אמרו בריחא דלבושיכו כו'

Or, il est écrit : « Il sentit l'odeur de ses vêtements et le bénit », « Que D.ieu te donne de la rosée du ciel », etc. De même, dans le Zohar, Balak (186a), ils disent : « À l'odeur de vos vêtements », etc. ;

כי בגדים הם בחי' מצות שהם בחי' מקיפים שהם בחי' רצון שלמעלה מהחכמה וההשגה ואורייתא מחכמה נפקת כי בבחי' החכמה יש בו בחי' השגה.

car les vêtements correspondent au niveau des mitsvot, qui sont des lumières enveloppantes (makifim), correspondant au niveau de la volonté, au-dessus de 'Hokhma et de la compréhension ; or, « la Torah émane de 'Hokhma », car le niveau de 'Hokhma comporte la compréhension.

ולכן נהנים מזיו השכינה כו' אך בחי' רצון העליון שלמעלה מבחי' חכמה אין בו השגה.

C'est pourquoi « ils jouissent du rayonnement de la Chekhina », etc. ; mais le niveau de la volonté suprême, qui est au-dessus du niveau de 'Hokhma, ne comporte aucune possibilité de compréhension.

24 ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] **יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט [ומעשים טובים] בעוה"ז מכל חיי**

העוה"ב [העולם הבא] **ושכר מצוה מצוה היינו המצוה עצמה שלמעלה מעלה מבחי' עוה"ב** [עולם הבא]

C'est pourquoi nos Sages, de mémoire bénie, ont dit : « Une heure de techouva et de bonnes actions dans ce monde vaut mieux que toute la vie du monde futur » ; et « la récompense d'une mitsva, c'est la mitsva », c'est-à-dire la mitsva elle-même, qui se situe bien au-dessus du niveau du monde futur.

ולכן כתיב וירח את ריח בגדיו כו' ויתן לך שמבחי' ריח נמשך בחי' ברכה מטל השמים

C'est pourquoi il est écrit : « Et il sentit l'odeur de ses vêtements », etc., « Et que [D.ieu] te donne » : car du niveau de l'odeur découle le niveau de la bénédiction, « de la rosée du ciel »,

שהיא תורה שבכתב ומשמ נ"י הארץ תורה שבעל פה שמקורם ושרשם הוא מבחינת ריח בגדיו המקיפים כו' שהוא למעלה מהחוי"ב [מהחכמה ובינה] שהם תורה שבכתב ותורה שבעל פה דהיינו בחי' רצון העליון

qui est la Torah écrite ; « et de la graisse de la terre », la Torah orale, dont la source et la racine se trouvent au niveau de « l'odeur de ses vêtements », les enveloppantes, etc., qui est au-dessus de 'Hokhma (sagesse) et de Bina (compréhension), lesquelles correspondent à la Torah écrite et à la Torah orale ; c'est-à-dire au niveau de la volonté suprême.

ולכן אין בו בחינת השגה כ"א בבחינת ריח וכמ"ש גבי קרבנות ריח ניחוח להו"י. ניחוח הוא לשון נחות דרגא מבחי"י ריח נמשך להיות הויה חדשה גבוה מאד נעלה.

C'est pourquoi il n'y a en elle aucun aspect de compréhension, mais seulement un aspect d'odeur; ainsi qu'il est écrit à propos des sacrifices: «un parfum agréable (réa'h ni'hoa'h) pour Havaya». Ni'hoa'h vient de l'expression ne'hit darga (descente d'un degré): à partir du niveau de l'odeur, cela est attiré vers le bas pour devenir une nouvelle existence, extrêmement élevée et sublime.

ולעתיד לבא יתגלה בחי' זו והריחו ביראת ה' לא למראה עיניו ישפוט כו' דמורח ודאין וזהו ג"כ בחינת ירדן יריחו וכו' ודי"ל [ודי למבין]:

Et dans les temps futurs, ce niveau sera révélé: «Il sentira par la crainte de Havaya; il ne jugera pas d'après ce que voient ses yeux», etc.: «il sent et juge». C'est aussi le niveau du «Jourdain [près de] Jéricho», etc. Cela suffit à qui comprend.

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

À propos de cette édition

Cette édition contient le texte hébreu et la traduction française.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Notre traduction française, faite à partir de notre traduction anglaise de l'hébreu, sans les notes de Kehot : CC BY 4.0.

Cette édition dans son ensemble : CC BY-NC 4.0. Elle peut être copiée, imprimée et partagée librement, en citant Kehot Publication Society et likuteitorah.com ; elle ne peut pas être vendue. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traduction française a été faite à partir de l'édition anglaise de likuteitorah.com avec l'aide de l'IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), l'hébreu en regard pour vérification ; elle n'a pas encore été relue par un éditeur humain. Vérifiez sur l'hébreu tout ce qui est important.

Le Rabbi a demandé que les maamarim de la paracha de la semaine, la « Paracha 'hassidique », soient étudiés pendant cette semaine, répartis sur ses sept jours (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Pourquoi l'étudier, et les bénédictions du Rabbi : likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un projet gratuit et non commercial ; rien n'est vendu ici. Sans lien avec Kehot, Sefaria ou la Bibliothèque de Loubavitch. © likuteitorah.com

Depuis likuteitorah.com/fr/likutei-torah/masei/2/

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak